Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. júna 2012 *

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Voľný pohyb osôb — Prístup migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov k vzdelaniu — Financovanie vysokoškolského štúdia mimo územia dotknutého členského štátu — Podmienka bydliska“

Vo veci C-542/09,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 18. decembra 2009,

Európska komisia, v zastúpení: G. Rozet a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Holandskému kráľovstvu, v zastúpení: C. Wissels, J. Langer a K. Bulterman, splnomocnení zástupcovia,

žalovanému,

ktorého v konaní podporujú:

Belgické kráľovstvo, v zastúpení: L. van den Broeck a M. Jacobs, splnomocnené zástupkyne,

Dánske kráľovstvo, v zastúpení: V. Pasternak Jørgensen, splnomocnená zástupkyňa,

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a C. Blaschke, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Švédske kráľovstvo, v zastúpení: A. Falk, splnomocnená zástupkyňa,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), sudcovia U. Lõhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh a A. Arabadžiev,

generálna advokátka: E. Sharpston,

* Jazyk konania: holandčina.

tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. novembra 2011,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. februára 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Európska komisia svojou žalobou Súdnemu dvoru navrhuje, aby určil, že Holandské kráľovstvo si tým, že pre migrujúcich pracovníkov a ich nezaopatrených rodinných príslušníkov uložilo podmienku bydliska, takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov, aby mohli získať financovanie vysokoškolského štúdia mimo Holandska, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 45 ZFEÚ a článku 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15), zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 2434/92 z 27. júla 1992 (Ú. v. ES L 245, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 69; ďalej len „nariadenie č. 1612/68“).

Právny rámec

Právo Únie

2 Podľa článku 7 nariadenia č. 1612/68:

„1. S pracovníkom, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, sa na území iného členského štátu nesmie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti zaobchádzať inak ako s vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o podmienky zamestnania a pracovné podmienky, najmä odmeňovanie, prepustenie, a ak by sa stal nezamestnaným, opätovné začlenenie do práce alebo zamestnania.

2. Takýto pracovník požíva rovnaké sociálne a daňové výhody ako vlastní pracovníci.

...“

3 Článok 12 nariadenia č. 1612/68 uvádza:

„Deti štátneho príslušníka členského štátu, ktorý je alebo bol zamestnaný na území iného členského štátu, sa prijímajú na všeobecnovzdelávacie, učňovské a odborné štúdium v tomto štáte za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu, ak tieto deti majú bydlisko na jeho území.

Členské štáty podporia všetky snahy, aby týmto deťom umožnili navštevovať uvedené štúdium za čo najlepších podmienok.“

Holandské právo

4 Článok 2.2 zákona z roku 2000 o financovaní štúdia (Wet studiefinanciering 2000, ďalej len „WSF 2000“), ktorý stanovuje podmienky umožňujúce študentom získať úplné financovanie ich vysokoškolského štúdia, ak študujú v Holandsku, znie takto:

„1. Na financovanie štúdia má nárok študent, ktorý:

a) je holandský štátny príslušník;

b) síce nie je holandský štátny príslušník, ale pokiaľ ide o oblasť financovania štúdia, zaobchádza sa s ním ako s holandským štátnym príslušníkom na základe zmluvy alebo rozhodnutia medzinárodnej organizácie...

...“

5 Pokiaľ ide o prenosné financovanie, z článku 2.14 ods. 2 WSF 2000 vyplýva, že túto výhodu možno poskytnúť študentovi, ktorý má jednak nárok na úplné financovanie štúdia v Holandsku a jednak legálne bydlisko v Holandsku aspoň počas troch zo šiestich rokov, ktoré bezprostredne predchádzali zápisu na účely vysokoškolského štúdia mimo tohto členského štátu.

6 Podľa článku 11.5 WSF 2000 môže príslušný minister v zjavných prípadoch vážnej nespravodlivosti upustiť od podmienky bydliska stanovenej v článku 2.14 ods. 2 tohto zákona.

7 Až do 1. januára 2014 sa takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov neuplatňuje na každého študenta, ktorý má nárok na financovanie vysokoškolského štúdia v Holandsku a hodlá absolvovať toto štúdium v niektorých pohraničných regiónoch, a síce vo Flámsku a v regióne Brusel-hlavné mesto v rámci Belgicka, ako aj v Severnom Porýní-Vestfálsku, Dolnom Sasku a Brémach v rámci Nemecka.

Konanie pred podaním žaloby

8 V priebehu roka 2007 bola na Komisiu podaná sťažnosť týkajúca sa podmienky bydliska stanovenej v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000, podľa ktorej musí študent na účely získania prenosného financovania spĺňať medzi inými podmienkami aj podmienku legálneho bydliska aspoň počas troch zo šiestich rokov, ktoré bezprostredne predchádzali jeho zápisu na účely vysokoškolského štúdia.

9 Po výmene korešpondencie s holandskými orgánmi zaslala Komisia 4. apríla 2008 Holandskému kráľovstvu list. V ňom uviedla, že podmienka bydliska stanovená vo WSF 2000 v rozsahu, v akom sa uplatňuje na migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov, je v rozpore s ustanoveniami práva Únie týkajúcimi sa voľného pohybu pracovníkov.

10 Holandské kráľovstvo odpovedalo listom zo 4. júna 2008, pričom uviedlo, že takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov je v súlade s právom Únie a že splnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68.

11 V nadväznosti na stretnutie medzi útvarmi Komisie a holandskými orgánmi zaslali holandské orgány 24. októbra 2008 Komisii doplňujúcu odpoveď. Uvedené orgány tiež prejavili úmysel predložiť holandskému parlamentu návrh zákona, ktorým by došlo k zmene takzvaného pravidla troch zo šiestich rokov.

12 Listom z 15 apríla 2009 Komisia vydala odôvodnené stanovisko, v ktorom uviedla, že Holandské kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 45 ZFEÚ a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, a vyzvala ho, aby prijalo opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie súladu s týmto odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

13 Dňa 15. júna 2009 tento členský štát znovu potvrdil svoj postoj a zdôraznil, že podmienka bydliska stanovená vo WSF 2000 neporušuje právo Únie.

Konanie pred Súdnym dvorom

14 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 20. júla sa vyhovelo návrhu Belgického kráľovstva, Dánskeho kráľovstva, Spolkovej republiky Nemecko a Švédskeho kráľovstva na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Holandského kráľovstva.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

15 Vo svojej žalobe Komisia pripomína, že v rozsudku z 26. februára 1992, Bernini (C-3/90, Zb. s. I-1071), Súdny dvor rozhodol, že príspevok na pokrytie životných nákladov a nákladov na štúdium počas stredoškolského alebo vysokoškolského štúdia predstavuje sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Podľa tej istej judikatúry, ktorá bola potvrdená v rozsudku z 8. júna 1999, Meeusen (C-337/97, Zb. s. I-3289), sa môže dieťa migrujúceho pracovníka odvolávať na uvedený článok 7 ods. 2 na účely získania financovania svojho štúdia za rovnakých podmienok ako deti vnútroštátnych pracovníkov bez toho, aby mu mohla byť uložená dodatočná podmienka týkajúca sa jeho bydliska.

16 Komisia tiež uvádza, že podľa ustálenej judikatúry zásada rovnosti zaobchádzania stanovená v článku 45 ZFEÚ a článku 7 nariadenia č. 1612/68 zakazuje nielen priamu diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti, ale aj akékoľvek nepriame formy diskriminácie, ktoré použitím iných rozlišovacích kritérií v skutočnosti vedú k rovnakému výsledku. Je vecou vnútroštátnych orgánov, ktoré sa odvolávajú na výnimku zo základnej zásady voľného pohybu osôb, aby v každom jednotlivom prípade preukázali, že ich právna úprava je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie sledovaného cieľa.

17 Komisia tvrdí, že podmienka bydliska stanovená vo WSF 2000 predstavuje nepriamu formu diskriminácie. Je zrejmé, že aj keby sa uvedená podmienka rovnakým spôsobom uplatňovala na vnútroštátnych príslušníkov a ostatných príslušníkov Európskej únie, splnenie tejto podmienky by bolo určite jednoduchšie pre vlastných pracovníkov, a teda by mohla znevýhodniť najmä migrujúcich pracovníkov.

18 Okrem toho podľa Komisie táto podmienka ešte viac diskriminuje cezhraničných pracovníkov a ich deti, ktoré majú z povahy veci bydlisko v inom členskom štáte, než je členský štát zamestnania. a nemôžu splniť takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov. V tejto súvislosti Komisia zdôrazňuje, že keďže si Holandské kráľovstvo tento problém uvedomilo, navrhlo zmenu vnútroštátnej právnej úpravy, aby umožnilo prenosné financovanie pre študentov, ktorí hoci majú nárok na vysokoškolské štúdium v Holandsku, žijú v „Belgicku, v niektorej z nemeckých pohraničných oblastí alebo v Luxembursku počas najmenej troch rokov v priebehu šiestich rokov predchádzajúcich začiatku štúdia v zahraničí“.

19 Komisia sa domnieva, že voľný pohyb pracovníkov v rámci Únie predstavuje základné právo a každú vnútroštátnu prekážku možno odôvodniť len vtedy, ak spadá do rámca cieľa zlučiteľného so Zmluvou o FEÚ a možno ju odôvodniť naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu pod podmienkou, že je spôsobilá zaručiť uskutočnenie sledovaného cieľa a nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné.

20 Komisia tvrdí, že nevyhnutnosť a primeranosť pravidla troch zo šiestich rokov nevyplýva, ako tvrdia holandské orgány, z rozsudkov z 15. marca 2005, Bidar (C-209/03, Zb. s. I-2119), a z 18. novembra 2008, Förster (C-158/07, Zb. s. I-8507). V týchto rozsudkoch sa analýza Súdneho dvora týkala situácie študentov, ktorí neboli ekonomicky činní, na ktorých sa nevzťahoval ani článok 45 ZFEÚ, ani nariadenie č. 1612/68 a od ktorých boli vnútroštátne orgány oprávnené požadovať istý stupeň integrácie do spoločnosti v hostiteľskom členskom štáte. Komisia sa naopak domnieva, že prístup migrujúcich pracovníkov a ich nezaopatrených rodinných príslušníkov k takým sociálnym výhodám, ako je pomoc poskytnutá na účely vysokoškolského štúdia, sa má posúdiť podľa článku 45 ZFEÚ a nariadenia č. 1612/68.

21 Na dôvody rozpočtovej povahy sa nevzťahuje pojem naliehavý dôvod všeobecného záujmu, ktorý by umožňoval odôvodniť prekážku práva na voľný pohyb pracovníkov. Komisia pochybuje, že dosiahnutie sledovaného cieľa možno zaistiť len pravidlom troch zo šiestich rokov. V tejto súvislosti možno považovať za opatrenia, ktoré prichádzajú do úvahy, obmedzenie zemepisnej oblasti, v ktorej sa uplatňuje prenosné financovanie alebo jeho trvanie. Na účely zabránenia podvodom by bolo možné vykonať kontroly na území iných členských štátov než Holandského kráľovstva za pomoci vytvorenia koordinácie medzi členskými štátmi.

22 Holandské kráľovstvo navrhuje žalobu zamietnuť.

23 V prvom rade uvádza, že pravidlo troch zo šiestich rokov nie je nepriamou diskrimináciou. Uvedené pravidlo rozlišuje medzi pracovníkmi, ktorí sú usadení v Holandsku už viac než tri roky, a pracovníkmi, ktorí počas tohto obdobia neboli usadení v tomto štáte, lebo ide o situácie, ktoré nie sú porovnateľné. Zo skutočnosti, že ustanovenia článku 2.14 WSF 2000 sa týkajú podpory štúdia mimo Holandska, jednoznačne vyplýva podmienka bydliska na vnútroštátnom území. Holandské kráľovstvo tiež uvádza, že judikatúra Súdneho dvora už pripustila rozdiely v zaobchádzaní podľa rozdielnych bydlísk.

24 Subsidiárne, pre prípad, že by predmetné situácie bolo možné považovať za porovnateľné, Holandské kráľovstvo tvrdí, že Komisia priznáva článku 7 nariadenia č. 1612/68 príliš širokú pôsobnosť. Tento článok sa v zásade týka len samotného migrujúceho pracovníka, zatiaľ čo výhody priznané jeho deťom v oblasti vzdelávania sú predmetom článku 12 tohto nariadenia. Predmetný členský štát zdôrazňuje, že tento posledný uvedený článok ukladá deťom podmienku bydliska, ktorá je odôvodnená potrebou preukázať určitú väzbu na spoločnosť hostiteľského členského štátu. Keďže takáto podmienka nie je v článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 stanovená, jej uplatnenie na deti pracovníkov by viedlo k obchádzaniu podmienok stanovených v uvedenom článku 12.

25 Subsidiárnejšie Holandské kráľovstvo uvádza, že pravidlo troch zo šiestich rokov je objektívne odôvodnené a primerané sledovanému cieľu.

26 Podľa tohto členského štátu možno o podpore mobility študentov uvažovať, len ak príjemcovia prenosného financovania udržiavali skutočnú väzbu s Holandskom. Toto financovanie má na jednej strane za cieľ ponúknuť študentom, ktorí by normálne študovali v Holandsku, možnosť študovať mimo Holandska. Na druhej strane upustenie od pravidla troch zo šiestich rokov by malo neprijateľné finančné dôsledky a mohlo by ohroziť samotnú existenciu schémy pomoci. Súdny dvor v už citovaných rozsudkoch Bidar a Förster uznal, že definíciu príjemcov možno ohraničiť tak, aby bolo možné aj naďalej zaistiť financovanie.

27 Podľa Holandského kráľovstva odôvodňuje ochrana týchto záujmov uplatnenie pravidla troch zo šiestich rokov aj na zamestnancov, lebo inak by prenosné financovanie využívali kategórie študentov, ktorým toto financovanie nebolo určené. Tak by to bolo napríklad v prípade pracujúcich študentov, ktorí by vykonávali krátkodobé zamestnanie v Holandsku len na účely získania uvedeného financovania.

28 Pokiaľ ide o primeranosť pravidla troch zo šiestich rokov, Holandské kráľovstvo uvádza, že žiadne iné opatrenie, ako je znalosť holandského jazyka, zavedenie zemepisného ohraničenia, nad rámec ktorého by bolo prenosné financovanie vylúčené, alebo predĺženie dĺžky pobytu, nie je spôsobilé rovnako efektívne chrániť dotknuté záujmy. Navyše pre deti migrujúcich pracovníkov v Holandsku, ktorí majú bydlisko mimo tohto členského štátu, existujú iné možnosti finančnej pomoci, najmä financovanie ich štúdia v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, alebo v holandských zariadeniach.

29 Holandské kráľovstvo okrem iného pripomína, že článok 11.5 WSF 2000 obsahuje pravidlo spravodlivého zaobchádzania, ktoré v konkrétnom prípade umožňuje odchýliť sa od podmienky bydliska s cieľom vyhnúť sa závažnej nespravodlivosti.

30 Napokon podľa Holandského kráľovstva Komisia nezohľadnila skutočnosť, že od 1. septembra 2007 sa pravidlo troch zo šiestich rokov neuplatňuje na deti cezhraničných pracovníkov, ktoré chcú študovať v pohraničných oblastiach Holandska, a síce vo Flámsku a v regióne Brusel-hlavné mesto, ako aj v Severnom Porýní-Vestfálsku, Dolnom Sasku a Brémach. Táto výnimka z uplatnenia podmienky bydliska bola predĺžená až do 1. januára 2014.

Posúdenie Súdnym dvorom

31 Článok 45 ods. 2 ZFEÚ stanovuje, že voľný pohyb pracovníkov zahŕňa zrušenie akejkoľvek diskriminácie pracovníkov členských štátov na základe štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu za prácu a ostatné pracovné podmienky.

32 Podľa článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 pracovník, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, požíva na území iných členských štátov rovnaké sociálne a daňové výhody ako vlastní pracovníci.

33 Na toto ustanovenie sa môžu odvolávať tak cezhraniční pracovníci, ktorí majú bydlisko v hostiteľskom členskom štáte, ako aj cezhraniční pracovníci, ktorí, hoci sú zamestnaní v tomto členskom štáte, majú bydlisko v inom členskom štáte (rozsudok z 18. júla 2007, Geven, C-213/05, Zb. s. I-6347, bod 15).

34 Podľa ustálenej judikatúry pomoc na pokrytie životných nákladov a nákladov na štúdium počas univerzitného štúdia, ktoré vedie k nadobudnutiu odbornej kvalifikácie, predstavuje sociálnu výhodu v zmysle uvedeného článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 (rozsudky z 21. júna 1988, Lair, 39/86, Zb. s. 3161, bod 24, a Bernini, už citovaný, bod 23).

35 Súdny dvor tiež rozhodol, že financovanie štúdií, ktoré priznal členský štát deťom pracovníkov, predstavuje pre migrujúceho pracovníka sociálnu výhodu v zmysle článku 7 ods. 2, pokiaľ naďalej prispieva na zaopatrenie svojho dieťa (rozsudky Bernini, už citovaný, body 25 a 29, ako aj Meeusen, už citovaný, bod 19).

36 Článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 ukladá členskému štátu, ktorý svojim vnútroštátnym pracovníkom ponúka možnosť odbornej prípravy v inom členskom štáte, aby túto možnosť rozšíril aj na pracovníkov Únie usadených na jeho území (rozsudky z 27. septembra 1988, Matteucci, 235/87, Zb. s. 5589, bod 16, a z 13. novembra 1990, di Leo, C-308/89, Zb. s. I-4185, bod 14).

37 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zásada rovnosti zaobchádzania stanovená v článku 45 ZFEÚ, ako aj v článku 7 nariadenia č. 1612/68 zakazuje nielen zjavnú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ale aj akúkoľvek skrytú formu diskriminácie, ktorá v dôsledku uplatnenia iných kritérií rozlišovania v skutočnosti vedie k rovnakému výsledku (pozri najmä rozsudky z 27. novembra 1997, Meints, C-57/96, Zb. s. I-6689, bod 44, a z 10. septembra 2009, Komisia/Nemecko, C-35/97, Zb. s. I-7811, bod 53).

38 To je prípad najmä opatrenia, akým je opatrenie v predmetnej veci, ktoré požaduje presne stanovenú dĺžku pobytu, lebo hrozí, že toto opatrenie znevýhodní najmä migrujúcich pracovníkov a cezhraničných pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iných členských štátov, keďže nerezidentmi sú najčastejšie cudzinci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. apríla 1999, Ciola, C-224/97, Zb. s. I-2517, bod 14, a z 25. januára 2011, Neukirchinger, C-382/08, Zb. s. I-139, bod 34). V tomto kontexte nie je rozhodujúce, či sa sporné opatrenie prípadne dotýka štátnych príslušníkov iných členských štátov rovnako ako vlastných štátnych príslušníkov, ktorí nespĺňajú takéto kritérium. Aby bolo možné kvalifikovať určité opatrenie ako nepriamo diskriminačné, nie je nevyhnutné, aby zvýhodňovalo všetkých vnútroštátnych príslušníkov alebo znevýhodňovalo len štátnych príslušníkov iných členských štátov s výnimkou vnútroštátnych príslušníkov (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. januára 2003, Komisia/Taliansko, C-388/01, Zb. s. I-721, bod 14).

39 Článok 2.14 ods. 2 WSF 2000 je založený konkrétne na tomto type kritéria, lebo podmieňuje prenosné financovanie najmä tým, že dotknutá osoba mala bydlisko v Holandsku najmenej počas troch zo šiestich rokov, ktoré bezprostredne predchádzali jej zápisu na vysokoškolské štúdium mimo tohto členského štátu.

40 Holandské kráľovstvo však tvrdí, že predmetná holandská právna úprava stanovuje rozlišovanie medzi pracovníkmi, ktorí majú bydlisko v Holandsku aspoň počas troch rokov, a pracovníkmi, ktorí nespĺňajú túto podmienku, lebo ide o rozdielne situácie. Z pohľadu mobility študentov je situácia, keď sú študenti s bydliskom v Holandsku podporovaní, aby šli študovať mimo Holandska, úplne odlišná od situácie, keď sú študenti s bydliskom mimo Holandska podporovaní, aby študovali mimo tohto členského štátu. Túto právnu úpravu možno charakterizovať tým, že sa týka len osôb, ktoré majú bydlisko v Holandsku a majú, samozrejme, tendenciu študovať v tomto členskom štáte. Skutočnosť, že tieto situácie nie sú porovnateľné, teda vylučuje akúkoľvek diskrimináciu.

41 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry môže diskriminácia spočívať len v uplatnení odlišných pravidiel na porovnateľné situácie alebo v uplatnení rovnakého pravidla na odlišné situácie (pozri najmä rozsudky zo 14. februára 1995, Schumacker, C-279/93, Zb. s. I-225, bod 30, a z 1. decembra 2011, Komisia/Maďarsko, C-253/09, Zb. s. I-12391, bod 50).

42 Povinné uplatnenie tejto zásady vyžaduje, aby sa kritérium porovnateľnosti situácií zakladalo na objektívnych skutočnostiach, ktoré sú ľahko identifikovateľné. Toto kritérium nemôže spočívať iba na pravdepodobnosti, že pracovníci, ktorí vykonávajú zárobkovú činnosť v Holandsku, ale bydlisko majú v inom členskom štáte, neštudujú v Holandsku, ale v členskom štáte bydliska.

43 Ako správne uviedla generálna advokátka v bodoch 52 a 53 svojich návrhov, Holandsko tým, že priznáva, že deti migrujúcich pracovníkov, ktoré chcú študovať v Holandsku, by mali mať prístup k financovaniu takéhoto štúdia za tých istých podmienok ako holandskí štátni príslušníci, bez ohľadu na to, či bývajú v Holandsku, alebo mimo Holandska, implicitne uznalo, že prinajmenšom niektoré deti migrujúcich pracovníkov, podobne ako deti holandských pracovníkov, môžu mať sklon študovať v Holandsku, bez ohľadu na to, či v tomto štáte majú, alebo nemajú bydlisko. Ak je to pravda, potom Holandsko nemôže legitímne tvrdiť, že podľa členského štátu bydliska možno skoro automaticky určiť, v ktorom štáte budú migrujúci pracovníci alebo ich nezaopatrené deti študovať.

44 Z tohto dôvodu možno na účely prístupu k prenosnému financovaniu porovnať situáciu migrujúceho pracovníka, ktorý vykonáva činnosť v Holandsku, pričom však má bydlisko v inom členskom štáte, alebo situáciu migrujúceho pracovníka, ktorý má bydlisko a vykonáva činnosť v Holandsku, bez toho, aby mohol uplatňovať dĺžku pobytu podľa sporného opatrenia, so situáciou holandského pracovníka, ktorý má bydlisko a pracuje v Holandsku.

45 Subsidiárne Holandské kráľovstvo usudzuje, že Komisia vykladá článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 príliš extenzívne, lebo toto ustanovenie sa v zásade týka len migrujúceho pracovníka. Výhody určené jeho deťom, pokiaľ ide o prístup k vzdelaniu, spadajú pod článok 12 tohto nariadenia, stanovujúceho podmienku bydliska, ktorá sa uplatňuje na tieto deti.

46 Podľa Holandského kráľovstva sa zdá, že Súdny dvor tým, že v už citovaných rozsudkoch Bernini a Meeusen rozhodol, že článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 sa uplatňuje na deti migrujúcich pracovníkov, ignoroval rozdiel v pôsobnosti týchto dvoch ustanovení. Urobil tak však len preto, lebo vo veciach, v ktorých boli vydané uvedené rozsudky, Súdny dvor rozhodoval o priamej diskriminácii. Preto bolo potrebné uplatniť článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Naopak, v prípadoch, v ktorých nedochádza k priamej diskriminácii, ako je prípad v predmetnej veci, nie je táto potreba taká naliehavá a treba uplatniť článok 12 tohto nariadenia.

47 V tejto súvislosti treba dospieť k nasledujúcim záverom.

48 Rodinní príslušníci migrujúceho pracovníka nepriamo požívajú výhodu rovnosti zaobchádzania, ktorú tomuto pracovníkovi priznáva článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Keďže priznanie financovania štúdia dieťaťu migrujúceho pracovníka predstavuje sociálnu výhodu, môže sa dieťa samo odvolávať na toto ustanovenie na účely získania tohto financovania, ak je toto financovanie podľa vnútroštátneho práva priznané priamo študentovi. Táto výhoda však predstavuje pre migrujúceho pracovníka sociálnu výhodu len v prípade, že tento pracovník aj naďalej podporuje svoje dieťa (rozsudky z 18. júna 1987, Lebon, 316/85, Zb. s. 2811, body 12 a 13, ako aj Bernini, už citovaný, body 25 a 26).

49 Naopak, článok 12 nariadenia č. 1612/68 priznáva deťom migrujúceho pracovníka samostatné právo na prístup k vzdelaniu. Podmienkou na získanie tohto práva nie je ani štatút nezaopatreného dieťaťa (rozsudok zo 4. mája 1995, Gaal, C-7/94, Zb. s. I-1031, bod 25), ani právo na pobyt jeho rodičov v hostiteľskom členskom štáte (rozsudok z 23. februára 2010, Ibrahim, C-310/08, Zb. s. I-1065, bod 40). Takisto nie je obmedzené na deti migrujúcich pracovníkov, keďže sa uplatňuje aj na deti bývalých migrujúcich pracovníkov (rozsudok Ibrahim, už citovaný, bod 39).

50 Článok 12 vyžaduje len to, aby dieťa žilo so svojimi rodičmi alebo s jedným z nich v členskom štáte v čase, keď v ňom mal bydlisko aspoň jeden z rodičov v postavení pracovníka (rozsudky z 21. júna 1988, Brown, 197/86, Zb. s. 3205, bod 30, a z 23. februára 2010, Teixeira, C-480/08, Zb. s. I-1107, bod 52).

51 Je pravda, že hoci sa osobná pôsobnosť článkov 7 ods. 2 a 12 nariadenia č. 1612/68 líši, Súdny dvor už rozhodol, že oba tieto články stanovujú rovnakým spôsobom všeobecné pravidlo, ktoré ukladá členským štátom povinnosť zaručiť v oblasti vzdelávania rovnosť zaobchádzania s jeho štátnymi príslušníkmi a s deťmi pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iných členských štátov a sú usadení na jeho území (rozsudok di Leo, už citovaný, bod 15).

52 Pokiaľ ide o tvrdenie Holandského kráľovstva týkajúce sa už citovaných rozsudkov Bernini a Meeusen, stačí pripomenúť judikatúru uvedenú v bode 37 tohto rozsudku, podľa ktorej článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 zakazuje nielen zjavnú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ale aj všetky formy skrytej diskriminácie, ktoré použitím iných rozlišovacích kritérií vedú v skutočnosti k rovnakému výsledku.

53 Napokon, ako uviedla generálna advokátka v bode 35 svojich návrhov, rozsah osobnej pôsobnosti povinnosti rovnosti zaobchádzania stanovenej v článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 nemôže závisieť od povahy diskriminácie.

54 Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o prístup k prenosnému financovaniu, podmienka bydliska stanovená v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000 zakladá nerovnosť zaobchádzania s holandskými pracovníkmi a s migrujúcimi pracovníkmi, ktorí majú bydlisko v Holandsku alebo vykonávajú zárobkovú činnosť v tomto členskom štáte ako cezhraniční pracovníci.

55 Takáto nerovnosť predstavuje nepriamu diskrimináciu, ktorá je zakázaná článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, pokiaľ nie je objektívne odôvodnená. V takom prípade však ešte treba, aby zabezpečila uskutočnenie predmetného cieľa a nešla nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie (pozri najmä rozsudok zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, Zb. s. I-2177, bod 38).

56 V predmetnej veci Holandské kráľovstvo uvádza dva dôvody, ktoré môžu odôvodniť spornú podmienku bydliska. Táto podmienka má jednak zabrániť tomu, aby sa systém stal neprimeranou finančnou záťažou, ktorá by mohla mať vplyv na samotnú existenciu tejto schémy pomoci. Ďalej, keďže cieľom predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy je podporovať štúdium mimo Holandska, uvedená podmienka zaručuje, že z prenosného financovania majú prospech len študenti, ktorí by v prípade neexistencie tohto financovania študovali v Holandsku.

57 Pokiaľ ide o odôvodnenie založené na ďalších nákladoch, ktoré by vyplývali z neuplatnenia podmienky bydliska, stačí pripomenúť, že hoci dôvody rozpočtovej povahy môžu ovplyvniť sociálnu politiku členského štátu aj podstatu alebo rozsah opatrení sociálneho zabezpečenia, ktoré chce prijať, nepredstavujú samy osebe cieľ, ktorý táto politika sleduje, a teda nemôžu odôvodniť diskrimináciu migrujúcich pracovníkov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. marca 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, Zb. s. I-2741, bod 59, a z 10. marca 2005, Nikoloudi, C-196/02, Zb. s. I-1789, bod 53).

58 Pripustiť, že dôvody rozpočtovej povahy môžu odôvodniť rozdielne zaobchádzanie s migrujúcimi pracovníkmi a s vlastnými pracovníkmi, by znamenalo, že uplatnenie a pôsobnosť takého základného práva Únie, akým je zásada zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, sa môže v čase a podľa okolností meniť v závislosti od stavu verejných financií členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. februára 1994, Roks a i., C-343/92, Zb. s. I-571, bod 36, ako aj z 11. septembra 2003, Steinicke, C-77/02, Zb. s. I-9027, bod 67).

59 Holandské kráľovstvo však tvrdí, že v už citovanom rozsudku Bidar Súdny dvor pripustil legitímnosť cieľa obmedziť prostredníctvom podmienky bydliska počet prijímateľov pomoci určenej na pokrytie životných nákladov študentov z iných členských štátov, aby sa táto pomoc nestala nerozumnou záťažou pre hostiteľský členský štát. Táto judikatúra bola potvrdená v už citovanom rozsudku Förster.

60 Treba však uviesť, že vo veciach, v ktorých boli vydané už citované rozsudky Bidar a Förster, Súdny dvor rozhodoval o podmienkach bydliska uložených príslušným členským štátom na účely poskytnutia štipendia študentom, ktorí boli štátnymi príslušníkmi iných členských štátov a neboli migrujúcimi pracovníkmi ani rodinnými príslušníkmi migrujúcich pracovníkov.

61 Hoci je pravda, že Súdny dvor rozhodol, že hostiteľský členský štát môže od predmetných študentov požadovať istý stupeň integrácie do spoločnosti hostiteľského štátu, aby mali nárok na štipendium, rozhodol tak až po tom, ako konštatoval, že na dotknuté osoby sa nevzťahujú ustanovenia práva Únie, ktoré sa týkajú voľného pohybu pracovníkov, najmä ustanovenia nariadenia č. 1612/68 (pozri rozsudky Bidar, už citovaný, bod 29, ako aj Förster, už citovaný, body 32 a 33).

62 Takisto v rozsudku zo 7. septembra 2004, Trojani (C-456/02, Zb. s. I-7573), Súdny dvor predtým, ako overil, či sa štátny príslušník členského štátu, ktorý nemal dostatočné zdroje, mohol odvolávať na svoje postavenie občana a na práva priznané v článku 21 ZFEÚ, aby mohol v inom členskom štáte získať dávku sociálnej pomoci, najskôr vrátil vec vnútroštátnemu súdu, aby overil, či bol predmetný občan pracovníkom v zmysle článku 45 ZFEÚ.

63 Ak sa možnosť, ktorú Súdny dvor priznáva členským štátom za predpokladu, že budú dodržané určité podmienky, vyžadovať od štátnych príslušníkov iných členských štátov určitý stupeň integrácie do ich spoločnosti, aby mali nárok na sociálne výhody, ako sú finančné podpory na štúdium, neobmedzuje na situácie, keď sú žiadateľmi o príslušnú podporu občania, ktorí nie sú ekonomicky činní, je požiadavka bydliska, akou je požiadavka stanovená v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000, v zásade neprimeraná, pokiaľ ide o migrujúcich alebo cezhraničných pracovníkov.

64 Existencia rozdielov medzi migrujúcimi pracovníkmi a ich rodinnými príslušníkmi na jednej strane a občanmi Únie na druhej strane, ktorí žiadajú o podpory a nie sú ekonomicky činní, vyplýva z článku 24 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, korigendum Ú. v. EÚ L 327, s. 70). Hoci toto ustanovenie uvádza vo svojom odseku 1, že so všetkými občanmi Únie, ktorí sa na základe tejto smernice zdržiavajú na území hostiteľského členského štátu, sa „v rámci pôsobnosti [Z]mluvy“ zaobchádza rovnako, vo svojom druhom odseku spresňuje, že členský štát môže študentom, ktorí nenadobudli právo trvalého pobytu, obmedziť poskytnutie pomoci určenej na pokrytie životných nákladov vo forme študentských štipendií alebo študentských pôžičiek, pokiaľ nejde o pracovníkov, samostatne zárobkovo činné osoby, osoby, ktoré si zachovávajú takýto štatút, a ich rodinných príslušníkov.

65 Pokiaľ ide o migrujúcich a cezhraničných pracovníkov, skutočnosť, že vstúpili na pracovný trh členského štátu, v zásade vytvára dostatočnú integračnú väzbu so spoločnosťou tohto členského štátu, ktorá im umožňuje, aby v ňom využívali zásadu rovnosti zaobchádzania v porovnaní s vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o sociálne výhody. Táto zásada sa uplatňuje nielen na všetky podmienky zamestnania a práce, ale aj na všetky výhody, ktoré sa bez ohľadu na to, či sú, alebo nie sú spojené s pracovnou zmluvou, vo všeobecnosti priznávajú vlastným štátnym príslušníkom hlavne z dôvodu ich objektívneho postavenia ako pracovníkov alebo na základe samotnej skutočnosti, že majú bydlisko na vnútroštátnom území (pozri najmä rozsudky z 12. mája 1998, Martínez Sala, C-85/96, Zb. s. I-2691, bod 25, a Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 39).

66 Integračná väzba vyplýva najmä zo skutočnosti, že migrujúci pracovník daňami, ktoré odvádza v hostiteľskom členskom štáte zo závislej činnosti, ktorú v ňom vykonáva, prispieva aj k financovanou sociálnych politík tohto členského štátu a musí z nich mať prospech za rovnaných podmienok ako vlastní pracovníci.

67 Tento záver je podporený aj tretím odôvodnením nariadenia č. 1612/68, podľa ktorého musí byť mobilita pracovných síl v rámci Únie jedným zo spôsobov, ktorými sa pracovníkovi zaručuje možnosť zlepšiť si svoje životné a pracovné podmienky a podporiť jeho spoločenský postup, pričom zároveň pomáha uspokojiť požiadavky ekonomík členských štátov.

68 Pokiaľ ide o riziko zneužitia uvedené Holandským kráľovstvom, ktoré vyplýva najmä z výkonu krátkodobých zamestnaní výlučne na účely získania prenosného financovania, treba zdôrazniť, že pojem „pracovník“ v zmysle článku 45 ZFEÚ má autonómny význam vlastný právu Únie a nesmie sa vykladať reštriktívne. Za „pracovníka“ je potrebné považovať každú osobu, ktorá vykonáva skutočné a účinné pracovné činnosti, s výnimkou činností, ktoré sú také obmedzené, že sa zdajú čisto okrajové a vedľajšie. Charakteristickou črtou pracovného vzťahu podľa judikatúry Súdneho dvora je okolnosť, že

osoba vykonáva plnenia počas určitého času v prospech inej osoby a pod jej vedením, za čo dostáva odmenu (pozri najmä rozsudky z 3. júla 1986, Lawrie-Blum, 66/85, Zb. s. 2121, body 16 a 17, ako aj zo 14. októbra 2010, van Delft a i., C-345/09, Zb. s. I-9879, bod 89).

69 S ohľadom na uvedené nemôže byť cieľ Holandského kráľovstva spočívajúci v zabránení neprimeranej finančnej záťaži považovaný za naliehavý dôvod všeobecného záujmu, ktorý môže odôvodniť nerovnosť v zaobchádzaní s holandskými pracovníkmi a s pracovníkmi z iných členských štátov.

70 Podľa Holandského kráľovstva možno podmienku bydliska stanovenú v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000 napokon legitímne odôvodniť na základe iného objektívneho odôvodnenia než zabránenie neprimeranej finančnej záťaži. Účelom prenosného financovania je tiež zvýšiť mobilitu študentov a podporovať ich, pokiaľ ide o štúdium mimo Holandska. Toto štúdium je nielen obohacujúce pre študentov, ale je tiež výhodné pre holandskú spoločnosť vo všeobecnosti a konkrétne pre jeho pracovný trh.

71 Je nesporné, že cieľ podporovať mobilitu študentov patrí do všeobecného záujmu. V tomto ohľade stačí zdôrazniť, že je súčasťou činností, ktoré článok 165 ZFEÚ stanovil Únii v rámci politiky vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu. Napokon z odôvodnenia 1 odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 týkajúceho sa medzinárodnej mobility v rámci Spoločenstva na účely vzdelávania a odbornej prípravy: Európska charta kvality mobility (Ú. v. EÚ L 394, s. 5) vyplýva, že mobilita v oblasti vzdelávania a v odbornej príprave je neoddeliteľnou súčasťou voľného pohybu osôb a je jedným z hlavných cieľov činnosti Únie.

72 V tejto súvislosti odôvodnenie uvedené Holandským kráľovstvom týkajúce sa podpory mobility študentov predstavuje naliehavý dôvod všeobecného záujmu, ktorý môže odôvodniť obmedzenie zásady zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti.

73 Ako však už bolo uvedené v bode 55 tohto rozsudku, právna úprava, ktorá môže obmedziť takú základnú slobodu zaručenú Zmluvou, ako je voľný pohyb pracovníkov, môže byť platne odôvodnená len vtedy, ak je vhodná na zaistenie dosiahnutia sledovaného legitímneho cieľa a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie.

74 Pokiaľ ide o vhodnosť podmienky bydliska stanovenej v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000, Holandské kráľovstvo tvrdí, že táto podmienka je zárukou, že prenosné financovanie prináleží len študentom, ktorých mobilitu treba podporovať.

75 Holandské kráľovstvo opiera svoje tvrdenie, podľa ktorého je pravidlo troch zo šiestich rokov nevyhnutné na to, aby sa prenosné financovanie vzťahovalo výlučne na cieľovú skupinu študentov, o dva predpoklady.

76 Po prvé holandský režim podpory štúdií mimo Holandska je určený pre študentov, ktorí by v prípade jeho neexistencie študovali v tomto členskom štáte. Naopak, prvou voľbou študentov, ktorí nemajú bydlisko v Holandsku, je štúdium v členskom štáte ich bydliska, a preto by nedochádzalo k podpore mobility. Podľa členského štátu bydliska študenta, či už ide o Holandské kráľovstvo, alebo o iný štát, možno takmer automaticky určiť, kde bude takýto študent študovať.

77 Po druhé Holandské kráľovstvo tým, že zdôrazňuje prednosti politiky podporujúcej mobilitu študentov, poukazujúc na obohatenie, ktoré štúdium mimo Holandska prináša nielen študentom, ale aj spoločnosti a holandskému pracovnému trhu, očakáva, že študenti, ktorí tento režim využijú, sa do Holandska po skončení štúdia vrátia, aby tam bývali a pracovali.

78 Ako bolo uvedené v bode 43 tohto rozsudku, Holandsko tiež pripustilo, že niektoré deti migrujúcich pracovníkov môžu mať tendenciu študovať v Holandsku bez ohľadu na to, či tam majú bydlisko. Treba však uznať, že skutočnosti uvedené v bodoch 76 a 77 môžu odrážať situáciu väčšiny študentov.

79 Treba teda konštatovať, že podmienka bydliska stanovená v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000 je vhodná na dosiahnutie cieľa podporovať mobilitu študentov.

80 Zostáva teda overiť, či táto podmienka nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie uvedeného cieľa nevyhnutné.

81 Podľa ustálenej judikatúry je totiž úlohou uvedených orgánov, pokiaľ prijmú opatrenie odchyľujúce sa od zásady stanovenej právom Únie, aby v každom jednotlivom prípade preukázali, že uvedené opatrenie je vhodné na zabezpečenie realizácie sledovaného cieľa a neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. K dôvodom, ktoré členský štát môže uviesť, musí byť priložená primeraná analýza spôsobilosti a proporcionality obmedzujúceho opatrenia prijatého týmto členským štátom, ako aj presné údaje, ktoré umožňujú podporu jeho argumentácie (rozsudky zo 7. júla 2005, Komisia/Rakúsko, C-147/03, Zb. s. I-5969, bod 63, ako aj z 13. apríla 2010, Bressol a i., C-73/08, Zb. s. I-2735, bod 71).

82 Holandské kráľovstvo teda bude nielen znášať dôkazné bremeno týkajúce sa toho, či je dotknuté vnútroštátne opatrenie primerané sledovanému cieľu, ale musí tiež uviesť skutočnosti, o ktoré sa môže takýto záver opierať.

83 Holandské kráľovstvo vo svojom vyjadrení k žalobe uviedlo, že neexistuje žiadne pravidlo, ktoré by tak účinne chránilo záujmy, ktoré stáli pri zrode WSF 2000. Podmienka znalosti úradného jazyka alebo získanie holandského diplomu nepredstavuje účinný prostriedok podpory cieľa sledovaného dotknutou vnútroštátnou právnou úpravou. Okrem skutočnosti, že takéto podmienky vytvárajú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, majú podľa uvedeného členského štátu tieto kritériá zmysel len vtedy, keď sa týkajú štúdia v Holandsku.

84 V tejto súvislosti treba uviesť, že na to, aby Holandské kráľovstvo mohlo uniesť dôkazné bremeno a preukázať, že podmienka bydliska nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné, nestačí, aby sa uvedený členský štát obmedzil na odkaz na dve alternatívne opatrenia, ktoré sú podľa názoru tohto členského štátu ešte viac diskriminačné, než je podmienka stanovená v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000.

85 Hoci je pravda, že Súdny dvor už rozhodol, že znášanie dôkazného bremena nemôže viesť k tomu, aby sa od členského štátu žiadalo, aby pozitívne preukázal, že žiadne iné mysliteľné opatrenie neumožňuje dosiahnuť sledovaný cieľ za tých istých podmienok (rozsudok z 10. februára 2009, Komisia/Taliansko, C-110/05, Zb. s. I-519, bod 66).

86 Ako však uviedla generálna advokátka v bode 158 svojich návrhov, Holandské kráľovstvo malo prinajmenšom preukázať, prečo uprednostňuje pravidlo troch zo šiestich rokov a vylučuje všetky ostatné reprezentatívne skutočnosti. V tejto súvislosti treba uviesť, že toto pravidlo má príliš vylučujúcu povahu. Takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov totiž tým, že stanovuje konkrétne doby trvania bydliska na území dotknutého členského štátu, uprednostňuje skutočnosť, ktorá nie je nevyhnutne jediným odrazom skutočnej väzby medzi dotknutou osobou a uvedeným členským štátom.

87 Treba teda konštatovať, že Holandské kráľovstvo nepreukázalo, že podmienka bydliska stanovená v článku 2.14 ods. 2 WSF 2000 nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa sledovaného touto právnou úpravou.

88 Z toho vyplýva, že toto vnútroštátne ustanovenie v rozpore s článkom 45 ZFEÚ a článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 zavádza nerovnosť zaobchádzania s holandskými pracovníkmi na jednej strane a s migrujúcimi pracovníkmi s bydliskom v Holandsku alebo pracovníkmi, ktorí vykonávajú svoju zárobkovú činnosť v tomto členskom štáte ako cezhraniční pracovníci, na strane druhej.

89 Vzhľadom na úvahy uvedené vyššie treba rozhodnúť, že Holandské kráľovstvo si tým, že stanovilo podmienku bydliska, teda takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov pre migrujúcich pracovníkov a ich nezaopatrených rodinných príslušníkov, aby mohli získať prenosné financovanie, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 45 ZFEÚ a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68.

O trovách

90 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Spojené kráľovstvo na náhradu trov konania a Spojené kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Holandské kráľovstvo si tým, že pre migrujúcich pracovníkov a ich nezaopatrených rodinných príslušníkov stanovilo podmienku bydliska, takzvané pravidlo troch zo šiestich rokov, aby mohli získať prenosné financovanie, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 45 ZFEÚ a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva, zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 2434/92 z 27. júla 1992.**

2. **Holandské kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy